

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, szombat, 1907. november 30.

270. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
RIVA SZÁPÁRY, ADRIA-PALOTA.

Előfizetési ár:
Egész évre ... 24 kor. Negyedévre ... 6 kor.
Félévre ... 12 kor. Egy hónap ... 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETMÉNYEK
a kiadóhivatal mértékelt áron szívat.
Hivatalos hirdetések 6 hónapra pótló díj 40 fillér.

A munkásközvetítés.

Egy budapesti esti lap rendre utasít egy budapesti reggeli lapot, mert nem nyilatkozott megfelelő komolysággal a fiumei munkásközvetítő intézet kérdéseinek fontosságáról. A kérdés eléggé fontos, csakugyan. De az esetleg megalkotandó munkásközvetítő intézet szükségessége felől már ugyancsak borzasztó nehéz — satiram non scribere. Ha egy újabb zálogházat akarnának felállítani, arról komolyan is lehetne beszélni; mert arra tessék elhinni, szükség van. Szomorú jel; de azt jobban igénybe vennék, mint a munkásközvetítő hivatal.

Fiumében egyébként beteges mánia hivatalokat létesíteni. Oly hivatal azonban amely fölösleges a közérdek érdekében, jóllehet: ennek dicső nevében alkotják meg. Amilyen hivatalokra pedig szükségünk volna, amely tehát az állam és a magyarság érdekeit hordaná a tengeren, azt ellenzi a fiumei autonómhóbot, amely a nemzet érdeke és a saját érdeke között mindenkor meghuzza a határvonalat. És mi következetesen odatartjuk elébük a vonalzó, hogy a két „külön” érdek között mindenáron keletkezzék meg az a vonal, amelyet tilos átlépni.

E miatt nincs még ma sem határrendőrségünk. Az autonómiával való nyilvános szédelés megakadályozta eddig a létrejöttét. És ezt nagyon jól tudják bent, a hivatalainkban is. Csakhogy ott se tudnak, vagy mernek ennek ellene tenni. És szóba állanak a törvényesség ellen elkövetett eme huncutsággal, semmint fölön fogva, utasítanak vissza abba az odába, amelyben mint egyszerű bárányok kellene élnie s ahonnan mindenkor a farkas bőrében bujlik elő, egyiknek oktalan rémülé-ére, a másiknak pedig végtelen bosszúságára. A magyar állam hatalma Fiumében szalmaszál korlátok közé van szorítva! Egy mocsanata elsöpörné azt a korlát gyanánt felállított szemetet, de megmagyarázhatatlan félelemmel és respektussal tekint reá. Ennek a helyzetnek a karakterisztikumja pedig két szóban foglalhatók. Az egyik szó a szemtelenség; a másik szó a kishitűség. Tessék szabadon eldönteni, mely részben van a szemtelenség és melyben a kishitűség?

Bizonyos naivság kellett ahhoz a gondolathoz, hogy Fiumében munkásközvetítő intézetet állítsunk fel, hogy az ország részére szállítsák az itt megérkezendő munkásokat, vagy az itt kivándorolni szándékozókat. A hivatalos bürokratának olyan az íze, mint a csurgalott méznek. Édes és ércnygós. Csupán szemé- ninc. Nem látja a falót az erdő. Mi azonban

ezennel a szemé közé vágunk egy zöldelő gallyat. Hátha meglátja tőle az erdőt? Uraim, akik munkásoknak állást, kenyeret akarnak adni: pillantsanak be a fiumei ipartelepek műhelyeibe! Mondják meg: hány magyar ember dolgozik ott a tömérdek idegen állam- polgári munkások seregében? S mondják meg tüstént azt is, hogy némelyiknek, az állami szubvenciók fejében mennyi magyar munkásnak kellene keresetet adnia? Nem akarunk gyárakat és vállalatokat megnevezni, mert az nagyon hálátlan mulatság; csupán felemlítjük azt a különben ismeretes körülményt, hogy akárhány gyárvezető és igazgató akad, aki kerekre kijelenti, hogy magyar munkást nem szegődött. Ha erre a dolagra figyelemmel volna egy keveset az állam, röviden ezer magyar munkásnak szerezhetne kenyeret Fiumében.

Amikor hevenyében bebizonyult, hogy a visszavándorlókkal szóba sem lehet állani, akkor még csak azzal kell tisztába jönnünk, hogy a kivándorlók meg éppenséggel megcsömöröttek már a hivatalos jóakarattal, amely csak gyóntatni és lelki vigaszt tud nyújtani a halálos ágyon. Minek kell tehát Fiumében felállítani a munkásközvetítő hivatalt? Minden tekintetben túl lövünk vele a célon. A visszavándorlónak megégeti a torkát, olyan frissiben nyujják neki a fáradtságos utazása után; a kivándorlónk meg már teljesen kihűlve adják s kásás kanalat; annak már nem izlik a hazai főzés. E helyeit sokkalta célszerűbb lenne, ha minden község és minden város hatósága külön-külön képviselné a munkásközvetítést. Gyökerében lehetne így a bajt meggyógyítani. Persze, kárpótolni kellene a hatósági embereket, akiknek törvényes jövedelmet hájt a kivándorlás.

A haditengerészet költségvetése megint csak emelkedik. Az 1908. évi költségvetés nagyobb lesz a múlt événél. Ezt a hírt jelentik hivatalosan. 1907-ben a haditengerészet számára negyvenkét és nyolctized millió korona rendes kiadást, két és hatized millió rendkívüli hitelt, összesen negyvenöt és négytized millió koronát szavaztak meg. Hozzászámítva az 1904-ben megszavazott százhuszonegy milliónyi rendkívüli hitelből 19 millió koronát, a haditengerészet vezetősége ezidén 64 és négytized millió koronával rendelkezett. E penzből tavasszal egy új üzenőtecernegyszáz tonmás tornyos csatahajó építését kezdték meg, s mivel jövő évre a belöldi gyárak a hozzávaló páncéllemezt, tornyot és gépet szállítják, a hajó építésére az 1908. évi költségvetésben tizenöt millió koronával többet kér a hadvezetőség. Ugyanez okból egy épülő gyorscsirkáló jövő évben három és fél millió koronával, s egy torpedócsirkáló építésére más-

fél millió koronával többet kér a hadvezetőség. Ily módon a jövő évi haditengerészeti költségvetésben negyvenöt és négytized millió korona helyett hatvanöt és fél millió koronát, husz millióval többet kérnek.

Viziut Fiume felé.

Irta: Gonda Béla min. tanácsos.

IV.

Már utaltunk röviden arra, hogy a Magyarországból kivételre kerülő s a fiumei kikötő felé irányuló nagyobb tömegű nyers terményeknek olcsó szállítása céljából már a XVIII. században felmerült a Dunát a Szávával összekötő hajózó csatorna terve. A hajónak ugyanis, amely Károlyvárosba törekedett — a honnan fuvarosok vitték tovább az árukat — nemcsak igen nagy utat kellett megtennie a Szávatorokig s onnan a Száván fel Sziszekig, s innen a Kulpán Károlyvárosig, de ami még jobban megnehezítette a közlekedést, az a számos hajózási akadály, mely különösen a Szávának a Boszna beömlése alatti szakaszán, de részben azonfelül és a Kulpán is ugyyszólván lépten-nyomon utját állta a halónak, sőt az év nagy részében lehetetlenné tette a hajózást. Ennek a hosszú utnak a megrövidítése s a Száva hajózási akadályainak kiküszöbölése vezetett reá már a VIII. században a Dunát a Szávával összekötő vukovár—samáci hajózható csatorna létesítésének, s ennek kapcsán a felső Száva a Kulpa folyó hajózhatóvá tételének az eszméjére. Már-már a megvalósítás stádiumába lépett ez az eszme a XVIII. század végén, és a XIX. század legelején, amidőn az a társaság, mely a Ferenc-csatornát kiépítette, a vukovár—samáci csatorna létesítését s a Kulpának egész Bródig leendő hajózhatóvá tételét is tervbe vette, sőt az utóbbit meg is kezdte, a nagy természeti nehézségek miatt azonban abban hagyta, de kiépítette a Károlyvárostól Fiuméba vezető utat.

Mintegy 80 évvel később — mint már fentebb említettük — a Ferenc-csatorna új- jateremtője, Turr István olasz kir. altábornagy hazánkba karolta fel újból ezt az eszmét, terveket készített a vukovár—samáci csatornára, javaslatot tett ugy ennek létesítésére, mint a Kulpa hajózhatóvá tételére, de — amint szintén említők — siker nélkül. Most azonban, amidőn Magyarország gazdasági függetlenségének a fontossága és szükségessége az egész országot áthatotta, ez a kérdés is újból aktuálissá lett, mint egyik tényezője külkereskedelmünk előmozdításának és függetlenítésének, s a kormány már évekkal ezelőtt elrendelte a vukovár—samáci csatorna terveinek újból való kidolgozását, ami — tudunkkal — már el is készült, a Kulpa hajózhatóvá tételére pedig szintén tétettek tanulmányok, sőt a Kulpa Bródtól Fiuméig vezető hajózó csatornára vonatkozólag is történtek tájékoztató feltételek.

Amidőn azonban a tenger felé vezető viziut gyakorlati létesítéséről van szó, egyelőre csupán a vukovár—samáci csatorna kiépítésére — miután a Száva Samációl Sziszekig már is hajózható — a Kulpának Károlyvárosig leendő hajózhatóvá tételére kellene szorítkozni, ami elegendő költséggel végrehajtható. Innen Fiuméig a szállítás — árukas útján — vasúton történne. A Kulpa Károlyvárosól Bródig terjedő felső szakaszának hajózhatóvá tételére

további tanulmány és megfontolás s későbbi elhatározás tárgyát képezhetné.

A vukovár—samáci csatorna létesítésével a Károlyvárosig vezető víziút 420 km.-rel rövidítették meg. A mai távolság ugyanis Vukovár és Samác között a Dunán 167 km., a Száván 314 km., összesen 481 km. Ezzel szemben a vukovár—samáci csatorna hossza kerek számban 60 km., tehát a Dunának Vukovár fölötti állomásaira az utmegtakarítás 420 km. A Tisza torkolatától Samácig a víziút hossza jelenleg 356 km., a Dunán fel Vukovár és onnan a csatornán Samácig 187 km., az utrövidítés tehát a Tiszára és mellékfolyóira kerek számban 170 km., sőt magának a Szávának a torkolathoz közel eső részéről, valamint a Dunának Zimony alatti egész szakaszáról Samácig Vukováron és a csatornán át 85 km.-rel rövidebb az út, mint a Száván. Ha mindezekhez hozzászámítjuk azt, hogy a Szávának Samác alatti szakaszán, még ha az teljesen szabályoztatnék is — ami rendkívül nagy költségbe kerülne — a hordaléklerakodás, zátonyképződés s egyéb akadályok miatt a hajózás sokkalta nehezebb, költségesebb és hosszadalmasabb lenne, mint a vukovár—samáci csatornában: nem nehéz belátni eme mesterséges víziút nagy forgalmi jelentőségét és pedig nemcsak a tenger felé, de a Szlavoniából és Boszniából a Duna felé irányuló forgalom szempontjából is.

S az a körülmény, hogy ezzel nemcsak Magyarország szíve jut víziúton 420 km.-rel közelebb a tengerhez, de Bosznia és Szlavonia is ennyivel közelebb jut az ország szívéhez, nemcsak nagy gazdasági jelentőséget, de nem kicsinyülő politikai fontosságot is kölcsönöz a vukovár—samáci csatorna létesítésének.

Orvosoliák a drágaságot?

A vasutas fogyasztási szövetkezet.

Az állami tisztviselők.

Ha nem lépnek ki.

A szállítási kedvezmény megvonása.

A fiumei élelmiszerüzsora ellen való védekezést a vasutasok országos szövetségének fiumei kerülete kezdte meg, amikor egy esztendővel ezelőtt megalapította a fogyasztási szövetkezetet. A vasutasok szép számmal léptek le a megélhetés megkönnyítését célzó szövetkezetbe, majd mikor Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter megengedte az állami tisztviselőknek, hogy ők is tagjai lehessenek a fogyasztási szövetkezetnek, a tagok száma már túlhaladta a hatszázat. Az állami tisztviselők közül száznál többen iratkoztak be a szövetkezetbe s a legnagyobb mértékben meg voltak elégedve a kedvezményekkel.

Most azonban Kossuth miniszter vissza akarja vonni az engedélyt s már fel is szólította a fogyasztási szövetkezetet, hogy március 30-ig rekessze ki az állami tisztviselőket követelékéből, mert különben elveszti a szállítási kedvezményt. Ezt az intézkedést a kereskedelmi és iparkamarák állásfoglalásai eredményezték. A miniszter tekintetbe is vette a kereskedők érdekeit, de kivonta rendelkezéséből az exponált helyeket, mint például Predeált.

Fiumét sajnos nem sorolta a miniszter az exponált helyek közé, pedig ennél exponáltabb helyet a világon aligha találunk. Valamint alig akad város az országban, ahol oly kiméletlenül sárosnak meg a kereskedők a közönséget mint Fiumében.

A drágaság ellen küzd most az egész város népe. Vasárnap a munkások gyűléseznek, a városi drágaság ellenes bizottság is megkezdte működését s mindenki belátja, hogy ez így nem mehet tovább. A fiumei kereskedő gazdagszik. Néhány év alatt akkora vagyont harácsol össze, hogy egész sereg bérház megy át a tulajdonába, miközben a szegény tisztviselő behajítja magát az adósságba s nem tud belőle kiábrolni.

Ilyen körülmények között ugy-e bár nagy jelentőségű volt a miniszternek az a döntése, amelylyel megengedte a fiumei állami tisztviselőknek, hogy a vasutasok fogyasztási szövetkezetének tagjai lehessenek. A megadott jogot akarja visszavenni a szegény állami tisztviselőktől, ahelyett, hogy a megoldáshoz vinné a kikötői-pótlék kérdését, amely a fiumei állami tisztviselők régi kívánsága.

A tengerparti állami tisztviselők egyesülete, mint értesülünk Nákó Sándor gróf kormányzót fogja fölkérni, hogy járjon közbe a kereskedelmi miniszternél az új intézkedés megváltoztatása, illetőleg Fiumének exponált helyek közé való sorozása érdekében. S reméljük, hogy a közbenjárás eredményével fog járni, annál is inkább, mivel a fiumei vasutas fogyasztó szövetkezet nem a fiumei kereskedelem tönkretételére, hanem csak a vasutasok és állami tisztviselők terheinek a könnyítésére törekszik. S ebben a törekvésében kell hogy támogassa a legelső fiumei állami tisztviselő, Fiume kormányzója.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület ma délután 6 órakor, a polgármester elnöklésével ülést tart.

— **A kamara ülése.** A kereskedelmi és iparkamara tegnap délután 6 órakor Wallusch-nigg Antal elnöklésével ülést tartott. A bejelentések után a kamara a kereskedelemügyi kormányzatnak a drágaságról szóló leiratát tárgyalta, amelyben különösen kiemeli a miniszter, hogy a bor és sör fogyasztási adóját le kell szállítani. Az előadó kijelenti, hogy ezt bajos lesz elérni, mert a bor és sör fogyasztási adó a város jövedelme. Ellenben javasolja, hogy a hus, kenyér, cukor és liszt árának a leszállításával meg volna oldva a drágaság kérdése. Ezután Rudan Celso beszél. Azzal a kijelentéssel kezdi, hogy a drágaság dolgában a kamarához intézett kérdést szerinte nem egyéb mint tréfa. Szép tréfa és jó tréfa, mert a kormány sokkal jobban ismeri — ugymond — a drágaság okait, mint mi. A kormány segíteni akar a drágaság ellen, és még hozzájárul például a vámtételek emelésére is. Így a múlt esztendőben fölemelte a gyümölcsbehozatali vámt 3.60 koronáról 6.30, illetőleg 7.50 koronára, ugyszintén egyéb élelmiszereknél is így járt el. A Szerbiával folytatott vámháborúság miatt a husdrágaság ütötte fel fejét. A szerb határ megnyitását már egyébként követeltük. Ezután jelenti az elnök, hogy a pénzügyminiszter hét adóötletjavaslatát megküldötte. Ezután az Ungaro-Croata egy adminisztratív ügyében határozta, majd három kamara átiratát tárgyalta. Az ülésnek még egy nevezetes momentumja volt: Conighi mérnök a kivándorlás ellen beszélt és ezzel az ülés 7 órakor véget ért.

— **A haditengerészet köréből.** A király megengedte, hogy de Zamagna Henrik sorhajóhadnagy, különös legfelső kegyelemből, a „conte” címet viselhesse; e címet azonban, mely csakis olasz nyelven használatos, se német, se más nyelvre lefordítani nem szabad; továbbá Adamovics Károly nyugállománybeli sorhajókapitánynak az ellentengernagy címet és jelleget és Bien József nyugállománybeli I. oszt. gépüzemvezetőnek a főgépüzemvezetői címet és jelleget adományozta.

— **Uj honpolgár.** Colautti Péter városi közrendőr tegnap tette le a magyar állampolgári esküt Vio Ferenc dr. polgármester kezében.

— **A fiume—amerikai vonal és a visszavándorlás.** Tagadhatatlan, hogy a kivándorlásra hatást gyakorol a hirtelen támadt nagy visszavándorlás. Hogy tartós lesz-e ez a hatás, azt nagyon bajos most megállapítani. Egyelőre konstataálni kell azt a tény, hogy hosszú idő után az „Ultonia” volt az első gőzös, amely nem télt meg teljesen kivándorlókkal. Összesen ezerháromszáz s néhány utas indult ezuttal az oceánon túlra, holott az „Ultonia” gőzösen több mint 1600 utas fér el. Örvendetes körülménynek tekinthető ellenben az, hogy a magyar visszavándorlók legnagyobb részét a Cunard társaság fiume—amerikai vonalát használják a hazautazásnál. Erre a körülményre való tekintettel a belügyminiszter közbenjárására a Cunard társulat is megváltoztatta hajóinak menetrendjét és két hajóját, melyek különböző dokkolás végett Liverpoolba mentek volna, Newyorkból Fiuméba indítja s ilyen

képpen két külön hajót bocsát a magyar hazavándorlás rendelkezésére. Ez a két gőzös a „Slavonia” és „Pannonia”, amelyek dec. 10-én illetve dec. 30-án fognak Newyorkból Fiuméba indulni s mivel a Cunard a miniszter kívánságára arról is intézkedett, hogy a jelentkező utasok közül a magyarok elsőbbséggel részesüljenek, remélhető, hogy ezen a két hajón 3—4000 magyar fog hazatérni Amerikából.

— **Az Atlantica tengerhajózási társaság** áruosztályt létesített, mely egyelőre a részvénytársaság saját számlájára köszén és kocsz, továbbá német és angol nyersvas kereskedéssel foglalkozik. Az áruosztály főleg angol köszénét és kocszot árusít.

— **Magyar szentbeszéd.** Monsignor Sándorffy Nándor dr. hittanár, a jeles hitészok december 1-én délelőtt 10 óra 30 perckor a Szent Vid templomban magyar egyházi beszédet tart.

— **Szomoruhazatérés.** Az anconai magyar és osztrák konzulátus jóvoltából tegnap érkezett Fiuméba a Magyar-horvát hajózási társaság gőzösen Fuks Emii 36 éves bécsi illetőségű kereskedő, akinek rossz sora volt Olaszországban és teljesen tönkre ment. A rendőrség fogházába szállították s a napokban elküldik illetősége helyére.

— **Istentisztelet.** A Chanuka-ünnepély beálltával, szombaton délután 3 órakor a helybeli zsidó templomban magyar hitészokkal egybekötött istentisztelet lesz.

— **Nyomor Newyorkban.** Amerikai zilált gazdasági viszonyainak hírnökei, a visszavándorlók egyre-másra hagyják el az új világot. Jöttüket már megelőzte az a hír, hogy Amerikában olyan mérhetetlen gazdasági dekadencia állott be, amely hosszú esztendőkre kihatással lesz. Most is folyton érkeznek Amerikából hírek, amik igazolják, hogy ott már nemhogy az idegenek, de még a benszállítottak is nehezen kaphatnak munkát. A pénzválság átkozottul megviselte Newyorkot. Az zálogházakat állandóan ostromolják az emberek. A legtöbb miába kinálja cók-műkját, a zálogházak nem vállalják, mert nincsen pénzük. Olyan kevés a pénz, hogy az ékszeréket sem kap az elzálogosító többet az értékük tíz százalékánál. De a megszorult emberek ebben a föltételben is szívesen megnyugosznak, csakhogy pénzt lássanak. Az ékszereseket is megrohanják az emberek fölöslegessé lett drágaságaikkal, amelyeket hihetetlen ócsa áron kínálnak. A Newyorkban élő kömvészeknek legalább ötven százaléka munkátalan marad a tél folyamán. Még a napilapok, a sok millió tőkével rendelkező és milliószerű megjelenő újságok is megcsínylik a válságot. Előfizetőik és vásárlóik száma hirtelen mecsappant. Ennek következtében a lapok terjedelmét is csökkentették már a kiadók. Minthogy pedig az amerikai újságírók sorszáma fizetik az újságírók jövedelme is megfogyott. A pénzzel folyó Kanaánban egészen szokatlan jelenség ez a szűk világ. Az emberek azt sem tudják, mire véljék.

— **Az örült esküvője.** A voloszkai templomban tegnap különös párt adott össze a pap. Egy 26 éves fiatalember esküdtött örök hűséget menyasszonyának. Az esketés alatt azonban észrevették, hogy az új férj megörült. Az esküvőt természetesen már nem lehetett visszacsinálni. A szegény embert a kórházba szállították s a szerencsétlen asszony egyedül tért haza az esküvőről.

— **Fenicse szinkör.** Ma este új műsort mutat be a Pathé Freres kinematográf cég a Fenicse szinkörben. Az est legerdekesebb száma a kékszakáll bemutatója lesz.

— **Mennyit eszik egy hajó népe?** A tengeren úgy látszik, igen jó az ember étvágya. Legalább erre mutat a következő élelmiszer tömeg, amelyet egy német tengerész-szaklap szerint, a híres „Luzitania” hajó egyetlen utra magával visz. Igaz, hogy a legénységnek kívül háromezer utas megy rajta. A „Luzitania” egy utra való élelmiszer készletében van többek között: ötezer kilogram cukor, ötezer kilogram só, százötven kilogram bors, kétezer kilogram kávé, ötszáz kilogram tea, kétszázötven zsák liszt, kétszáz métermázs burgonya, kétezer kilogram rizs, harmincezer tojás, százhusz métermázs friss marhahús, háromezer kilog-

ram ürühús, kétezer kilogram disznóhús, kétezeröttszáz kilogram hal, négyezer darab szárnyas, tíz méterháza sajt, háromezer kilogram befőtt, ötszáz kilogram angol szőlő, százhusz hordó olasz szőlő, ötven hordó alma, husz hordó körte, hatezer üveg bor, tízenötven üveg rum, konyak és más szeszes ital és tízenötven üveg sör.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison“-terem (Fiumara 2. sz.) legújabb műsora: Egy tükörszoba. — Pokoli utazás. Egy anonim levél. — Egy eljegyzés története.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 29. A képviselőház mai ülésén **Justh Gyula** elnököl.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök jelenti, hogy **Potocsnyák Ferenc** horvát képviselő lemond magyar országgyűlési mandátumáról.

Ezután **Urbanovics Ferenc** beszéli horvát nyelven, a java lat ellen. Szerinte Magyarország a kiegyezésben csak politikai előnyököt hozott, míg Ausztria gazdasági előnyöket biztosított magának. Komstatálja, hogy a kiegyezés megkötésénél a kormány nem gondolt a horvátokra.

— Elég volt. Nem tarjtuk a horvát povelálást — és hasonló kiáltások hallatszottak mindenfelől.

Az elnök kijelenti, hogy miután a szónok nem tér el a tárgytól meg kell hallgatni.

— De nem értjük. Nem hallgatjuk — kiáltják a közbeszólók, mire az elnök rendreutasítja őket.

Urbanics után **Hock János** beszél. Kijelenti, hogy hozzájárul minden kibontakozási tervhez. A kiegyezési törvénynek egy szakaszba való foglalását nem helyesli. Jöves aggyaljai vannak, hogy az egész dolgot Bécsből intézik a 48 diszkreditálására.

Supilo nyilatkozata.

BUDAPEST, nov. 29. Egy hírlapíró ma megkérdezte **Supilo Ferenc**öt, hogy mi igaz azokból a hírekből amelyek a horvátok leszereléséről és az obstrukció folytatásáról szólnak.

Supilo kijelentette, hogy a két kombinációból semmi sem igaz. A horvátok a jövő héten tartandó nagy értekezleten fognak dönteni további magatartásuk felett. Annyi tény, hogy a horvát országgyűlés összehívása nagy változást fog előidézni és baj lesz, ha **Rakoczy István** bán a megnyitó ülésen megjelenni.

Nem lesz horvát obstrukció.

BUDAPEST, nov. 29. A horvátok egyelőre még nem is iratkoztak föl az egyszakaszos törvény vitájához. Ebből sokan már azt a következtetést ekkarják levonni, hogy a horvátok ezúttal nem fognak obstruálni. Támogatni látszik ezt a következtetést az „Obzor“-nak egy cikke, mely azt tanácsolta a horvát koalíciónak, hogy engedje át az obstrukció dicőségét a magyar ellenzéknek. Az „Obzor“ cikkírója észreveszi, hogy a horvát szereplés a magyarok közt osztatlan gyűlöletet kelet és hogy tulajdonképpen egyedül a horvát szóáradat az, ami a magyar kormányt még egyelőre népszerűvé teszi és a magyar koalíciót együttartja. — Hogy vajjon ezt a belátást a horvát képviselők is magukévé teszik-e, az pers e még nagyon kérdéses. Egyelőre azonban csak **Vrbancics** fölszólalása várható.

A дума felirata.

PÉTERVÁR, nov. 29. A дума szerdai ülésén befejezték a felirati vitát. A felirat szövege a következő:

Fel ségednek méltóztatott a harmadik дума képviselőit összehívni, őket szívesen fogadni és Isten áldását kérni a küszöbön álló törvényhozói működéséhez. Kötelességünknek tartjuk hódolatunknak és hálaünknek kifejezést adni fel séged előtt, az Oroszországnak adott népképviselert. Teljes erőnket, tapasztalásunkat és ismereteinket azon törvényes szolgálatába fogjuk állítani, hogy az október 30-iki manifesztumban fel séged kegyes akaratából újjalakított állami rendet megszilárdítsuk, a hazát

megnyugtassuk, a törvényes rendet biztosítsuk, a nép fölvilágosítását előmozdítsuk, az általános jólétet emeljük, az oszthatlan Oroszország nagyságát és hatalmát erősítsük és ezek által az uralkodó és a nép közötti bizalmat igazoljuk.

Megbüntetett Zára.

BÉCS, nov. 29. A közös hadügyminisztérium a zárai tengerészeti hadkiegészítő parancsnokságot **Sebenicoba** helyezte át. Ez az intézkedés beavatott forrásból eredő hírek szerint politikai okokból történt.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus“ hírlapelárusító üzletben, **Vincenzo de Domini-utca**. — Az **Ivancich-féle** hírlapelárusító üzletben. — A m. kir. dohánynagyfőzsdében, **Piazza Elisabetta**. — **Capudi Romualdo** likőrizetében, **Deak Corso**. — **Devescovich Gio. trafikban**, **Riva Szápary**. — **Barbis Gio. trafikban**, **Via Adamich** és kiadóhivatalunkban.

Felelős szerkesztő: **Korcsmáros Nándor**.
Szerkesztő és lapigazgató: **Murai Jenő**.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
5% netto kamatot
terít meg felénk.
A járadékot a bank önmaga viseli.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.
Rupnik Emil
Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

Üres telek

vasuti állomáshoz közel több évre bérebe adandó; érdeklődők forduljanak a **Kőbányai polgári serfőző fiumei kiviteli telepe** iródjában: **Via Ciotta 18.**

A helybeli csokoládégyár azonnali belépésre egy **perfekt német gyors- és gépirókisasszonyt** keres.
Bemutatkozás a zárban 8-10-ig.

KARÁCSONY alkalmával

felszereltem üveg- és porcellánraktáramat szép és mesés olcsóságú tárgyakkal.

KORNICZAI B.

Via Governo 22. (Corso).

Uj női szabóság

Maison Stellner

FIUME, Adria palota (Via della Sanità.)
Sok évi budapest, bécsi és berlini gyakorlat alapján a női szabóság terén a legkiválóbbat tudjuk nyújtani.
Konfekció, angol és francia ruha, szörme munkák mérők szerint.
Izlés. — Pontos munka. — Mérsékelt árak.

WEISS M.
NAGY ÁRUTERMEI
FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

Óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárúsítása csak nálunk van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket trieszti házukkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltbb árakon ajánlani.

Selyem- és gyapju-szövetek. Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár. Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól felebb. Igen szép kamarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig. Angol szövetújdonságok 78 krajczártól felebb.	Szőnyvek és butorszövetek. Szőnyegfüggönyök (páraként draperiával) 1 frt 10-től 36 frtig. Legfinomabb szőnyegszalonzőnyvek 200+300 22 frt 60 kr. Szmírnaszőnyeg - utánzatok 200+300 6 frt 90 kr. Futószőnyvek a legnagyobb választékban méterje 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 60-ig.
--	--

Alkalmi vétel: Himzett plus- 7 frt 50 kr. asztalterítők

Barchendek. Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterje 25 krajczár. Flanel-barchend blúzoknak, rendű minőség, színek meg. 25 kr. Gyapju barchend, gyönyörű minták, méterje 42 és 65 krajczár. Ezenkívül a legfinomabb csipkes és rozáris barchendek találhatók, valamint barchend-pique.	Pamut és lenvászon. Saját kezelésű chiffonok, tengeri ló védjeggyel, egy 10 méteres vég 2 frt.20, 2 frt.70 és felebb. Kávékészlet (1 asztalterítő s 6 szalvéta) ajouréval 3 frt 40 kr. Len- és lenvászon, dupla magasság, varrás nélkül 60, 70, 100 kr. s felebb. Len- és lenvászon teniszruhák, méterje 1, egy 23 méteres vég frt 5.40.
--	---

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyvek 1 frt 35 kr. gyapjuból, méterje

Női- és férfi-fehérnemű. Egy nagy tétel chiffonnőing 1 frt. Finom chiffon női alszoknyák, gazdag hímzés-el 1 frt 25 kr. Menvasszonyi kelengyék jutányos áron készíttetnek ki. Chiffon férfingek, jó minőség 1 frt 70 kr. Fehér férfi-hálóingek legfinomabb kretónból 1 70 kr.	Téli trikók. Bolyhos trikót-ingek férfiaknak drbjá 75, 90 kr. 1 frt 30 és felebb. Bolyhos trikót-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és felebb. Férfi- és női trikót-alsóingek, kiváló jók 65, 75 kr. és felebb. Fekete és színes női harisnyák 25 krtól felebb. Ezenkívül a legjobb minőségű úszó gyapjutrikók, harisnyák, futószőnyegek, file d'Écot cikkek s legfinomabb selyemtrikók. Rendkívüli választék csipkékben, hímzésekben, csipkeszövetekben és valamennyi díszruhában. Gyönyörű szőnyeg-újdonságok, női konfekciók, kofenyek nők és gyermekeknek és a legválaszthatosabb fehérneműk gyermekeknek.
---	--

WEISS M.
NAGY ÁRUTERMEI
TRIEZSI, FIUME, Corso II. BÉCS, Gonsorso 9. zagapasse 14.
Szabott árak! Szabott árak!

Magyar cég. Uj vaskereskedés. Nagy választék.

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy a Rauschel-féle divatárüzlet eddigi helyiségeiben (VIA DEL POZZO 2.) **Vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási** cikkekben nagyszabású új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri tisztelettel **WELLMANN TESTVÉREK.**

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ÁTELLENÉBEM.

Vas- és ércárú-üzlet tudani, hogy lenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt **azonnal-termet és álló sör- és borozót létesítettem.**

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölt hús különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi viratliket és azokat helyiségekben melegen is fűszolgálom.

Stajer hízlalt baromfiak, kacsák, libák, húsok kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A **kőbányai polgári serfőzde** sokszor díjazott és közkezdvelt világos palacsötét jégbe hűtve palacsotokban is árusítom Bel- és külföldi boraim a legkitűnőbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít **KUHN GYULA.**

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palacsotokban.

A Budapesti-Kőbányai Első Magyar RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE

Fiumei főraktára: **Via Gisella 4.**
TELEFON 400.

Ajánlja naponként friss töltésű

palacsötöreit és **„GOLIAT“**

gyógyhatású hirszeves duplamaláta - sörét 25 palacsot rendelést bérmentve szállítunk házhöz.

Uj! Uj! Uj!
NEW-YORK

áruház

Via Andrassy I. sz. újra megnyitott.

Legelőszőbb bevásárlási forrás

női ruhák, női ingek, zsupónok, aljak, blúzok, kötények, férfi ingek, alsó nadrágok, téli trikót árúk, zsebkendők, női és férfi harisnyák, csipkék, himzések, selyem diszek, fehérnemű diszek stb. stb.-ben.

Dicső gyári árak! Nagy forgalom! his haszonnal!

FEGYVEREK

vadászati-, sport- és vívőeszközök stb. nagy raktára

Leonessa Vincenzo

FIUME, Via Andrassy 17 sz.

az **Angelini & Benardoni** triestzi cég főképviseelője. Alumium csikkek egyedüli raktára.

Mechanikai és fegyverkovács - műhely.

Éles és legjobb hírnévű óráttal **Nattich Henrik**

FIUME, Corso.

Chronometer és mérés.

Genfi és Glashutte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ébred és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kertnyelviség.

Tisztelettel

GULVÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Vas- és ércárú-üzlet
Simper János

Fiume, Via Governo 20.

Telefon 402.

Kályhák, sparherdek, kályhavédők, széntartók stb. nagy raktára.

Különlegességek

konyhaszerényekben.

Cinematograf EDISON

Hogófénykép-levelem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legkiválóbb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett és kényelmes üléssekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. n. 4.5-11 kezdve.

Állandó bérletjegyek is váltakoznak a pénztárnál.

Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban.

LEDERER

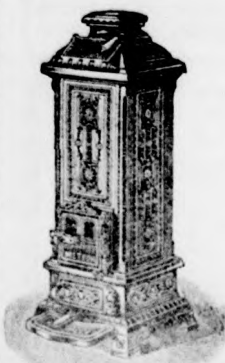
Pensió és Szálloda **ABBAZIÁBAN.**

Magyarok kedvence otthona 85 szobával.

A kurpark közvetlen közelében. Lift. Központi légfűtés. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Tengeri és édesvíz fürdők a házban. Árnyas kert.

Tengeri kilátás. Saját házi automobilom a lakók rendelkezésére áll. Telefon. Figyelmes és pontos kiszolgálás. Jutányos árak.

A leggazdaságosabb, állandó meleget tartó, kitűnő kályha a **„Meteor“** kályha

köszén- és kokszfűtésre berendezve. Egyedül s kizárólagos raktár:

Wurzer János

— FIUME. —

Vicolo dell' Ospedale.

Uj műfestészeti-, vegyítészeti- és mosó-intézet.
Brott Lajos

Fiume Via Germania, (Kiosztulés és Riechmann főle'ház.)

Mivált mindennemű tisztításokat, ugyanint úri-, női- és gyermek-ruhát, kelméket, kezttyát, függönyöket és szőnyeget, valamint batárszövetek, pipereket, kézmunkákat műfestészeti és vegyítészeti eszközökkel mérsékelt árak mellett.

Hazret és házhöz szállítás. Levelező-lep elégséges!

A n. é. közönség pártfogását kéri

Brott Lajos műfestő.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estétként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. — kezdés 9 órákor.

Elsőrangú divatszabászat
Himmel Ferdinánd Fiume
Via Adria I. sz. Zmaics-ház.

KÉSZIT:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat. Mérsékelt árak. Kifogástalan szabás.

Catti György utóda

es. és kir. udvari szállító

GYÖGYSZERTÁRA

a városi törvény mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és szakértésítésére. Kapható minden gyógyszerzeti különlegesség, gyógyzat, és a legújabb élelmiszer, italok és szőlőszőlők. stb. stb.

NYITVAJÁRÓK A TENGERTARTI NYITVAJÁRÓK FUMÉ